

A HADTÁPBIZTOSÍTÁS ELMÉLETE

A hadtápbiztosítás főbb sajátosságai a gépesített lövészadosztály nagyvárosokban vívott támadó harctevékenysége során

*Dr. Generál Tibor alezredes
a hadtudományok kandidátusa*

A harctevékenységek különböző év- és napszakokban, különleges terep- és időjárás-viszonyok között történő megvívásának sajátosságait időről-időre vizsgálat tárgyává kell tenni, mivel a tudományos technikai forradalom olyan részterületei, mint pl. a hadügy és a közlekedés forradalma alapvetően megváltoztatták a fegyveres erők csapást mérő és manőverező képességét, kommunikációs lehetőségeit különleges viszonyok között is. A tudományos technikai forradalom olyan „kisérő jelensége”, mint az urbanizáció, a második világháború óta gyökeresen megváltoztatta a lakott települések, de különösen a nagyvárosok képét. E városokban a lakosság száma jelentősen megnövekedett, óriási ipari komplexumok és lakótelepek jöttek létre, amelyek maguk után vonták a többszintű közlekedési objektumok és a közművek, továbbá raktárak, szolgáltató és egészségügyi intézmények építését. Ezek a körülmények változásokat idéznek elő a fegyveres erők nagyvárosokban vívott harctevékenysége és biztosítása korábbi elveiben, szabályaiban.

*

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémián – a törzs-tanári állomány részére – lefolytatott törzsvezetési gyakorlatokon rendre feldolgozásra kerülnek a városokban és városias jellegű helységekből folytatott harctevékenységek tervezésének, szervezésének és irányításának kérdései. Ez – a bevezetőben mondottakon kívül – abból is ered, hogy a Magyar Néphadsereg szárazföldi csapatai várható alkalmazásának bármely irányában, átlagosan számolva „a területek jelentős részét városok foglalják el. A csapatok tevékenységének térségében 300 négyzetkilométerenként egy-egy 15–20 ezer lakosú város van. A városok közötti távolság közepes nagyságú 25–30 kilométer...” (1)

A korszerű hadműveletek összes várható körülményei folytán az összefegyvernemi csapatok lehetőleg elkerülik, hogy főerőikkel harctevékenységet folytassanak a városban. Az előzőekben közölt adatokból azonban arra lehet követke-

¹ A csapatok harctevékenysége városban. ZMKA. Tankönyv. Lelt. sz.: 3868/Ea., 1972. 4. old.

tenni, hogy ez a törekvés korántsem fog minden esetben sikerrel járni. Ha ugyanis saját erőikkel nem sikerül a várost menetből elfoglalni és megkerülni vagy az ellenséget a városba vezető utakon szétzúzni, akkor különböző irányokból, a támadó erők által – éjjel vagy nappal egyidejűleg – végrehajtott robammal kell azt birtokba venni.

A város elfoglalásáért folyó sikeres harc egyik alapvető feltétele a harcoló csapatok anyagi, technikai, egészségügyi és más irányú dologi szükségleteinek kielégítését célzó hadtápbiztosítás időben történő megszervezése és végrehajtása. A hadtápbiztosítás tagozataként konkrétan felmerülő feladatainak végrehajtása a város menetből történő elfoglalása és megkerülése esetén elvileg ugyanúgy történik, mint a harc egyéb körülményei között. A város előkészített megrohamozása és a szívós küzdelemmel történő birtokbavételekor viszont számolni kell a hadtáp munka bonyolultságával és feszítettségével.

Ilyen körülmények között a hadtápbiztosítást a következő főbb *sajátosságok* jellemzik:

a) Az ellenség mélyen lépcsőzött, zár- és keresztűzrendszerrel felépített, aktív védelmének leküzdése az anyagi eszközök nagytömegű felhasználásával, a személyi állományban és a haditechnikai eszközökben pedig jelentős veszteségekkel járhat, amelyek térben, időben és mennyiségileg egyenetlenül alakulnak.

b) Az így felépített városvédelem megköveteli, hogy saját csapataink harcrendje is mélyen lépcsőzve és különleges harcrendi elemeket képezve (robbantó csoport, tűzoltó osztag stb.) épüljön fel, a hadtáp pedig kövesse a lépcsőzetes felépítést és képes legyen erő kifejtését a harc folyamán gyorsan megváltoztatni.

c) Saját csapatainknak az ellenség hátába történő beékelődése, az ellenség támpontjai védőkörletei elszigetelésére irányuló törekvése az alegységek hadtápbiztosításának aprólékos és gondos megszervezését, továbbá a hadtáp erőkkel és eszközökkel történő bátor manőverezést követeli meg.

d) Mivel a támadást az összes alkalmas irányban (telkeken, kertekben, parkokon, udvarokon, földalatti közművek, metróban, utcákon, falnyílásokon, romokon, tetőkön stb. át) folytatni kell, a hadtápbiztosítás – különösen az alegység-tagozatokban – rendkívül széttagolódhat és bonyolulttá válhat.

e) Különösen feszített és elkeseredett harc bontakozhat ki a kulcsállások birtoklásáért (középületek, pályaudvarok, hidak, metróállomások, hírközpontok, energiaszolgáltató művek, üzemek, városközpont stb.), amelyek a harc adott szakaszaiban ideiglenesen magukra vonják a hadtáp főerőkifejtését.

*

A nagyvárost rohamozó csapatok *hadtápbiztosítása megszervezésének* módját a város nagyságrendje, jellege, alaprajza (sugaras, hálós, kombinált), az építmények minősége, a közművek (különös tekintettel a földalatti létesítményekre), a víziakadályok, a helyi szolgáltatóképesség és a visszamaradt lakosság érzülete határozza meg. Mindezek figyelembevételével – *hadtáp felkészítés* általános feladatain túl – a hadtáp vezetőket el kell látni a város nagyméretarányú (és hadtáp szempontjából értékelte) térképével, a szállítóalegységeket és teherhordó párokat (2) pedig menetvonalvázlatokkal; növelni kell a konkrétan eligazított forgalom-

* Vö.: Htp/3. Csapathadtáp Utasítás. HM. 1965. 180. pont.

szabályozók számát; csoportokat kell előkészíteni a közlekedési vonalak és a szolgáltató objektumok felderítésére; a sebesült vívő katonákat és párokat el kell látni olyan eszközökkel (kötelek, hevederek, sátorlap, csigaszor stb.), amelyekkel ki tudják emelni a sérülteket a nehezen megközelíthető helyekről.

Mindezekkel egyidejűleg a hadtáp személyi állományát ki kell képezni a városi harc viszonyai között folytatott hadtáp munka sajátosságaira, az őrzés, védelem, megóvás és tűzoltás fogásaira. A szállítóalegységeket a városért folyó harc egész időtartama alatt a rakománycsoportok felmálházásának és címzésének követelményei szerint kell újra és újra felosztani, illetve felkészíteni. (3)

„Város elfoglalásáért vívott harc alkalmával a hadtápegységeket és -alegységeket általában a városon kívül vagy a külvárosokban, több helyen kell *elhelyezni*”. (4) A város megrohamozása előtti megindulási helyzet felvételekor a hadáptszervezetek úgy helyezkednek el, mint a közvetlen harcérintkezésben elfoglalt megindulási helyzetből végrehajtott támadás alkalmával. Ju. A. ezredes, a Lenin Renddel kitüntetett Hadtáp és Közlekedési Akadémia docense szerint „amikor a csapatok behatolnak a városba, oda célszerű áttelepíteni a zászlóalj hadtápegységeket, az ezred segélyhelyeket és javítóműhelyeket. Ezeket célszerű az arcvonaltól a következő távolságokra telepíteni: a zászlóalj segélyhelyeket 0,5 km távolságig, a zászlóalj ellátó szakaszokat és javító rajokat 1,5 km-ig, az ezred segélyhelyeket és javítóműhelyeket 3–5 km-re.” (5) Szerző az előzőekben leírt távolságokat azzal magyarázza, hogy a rombolások, utcai tűzhatások és torlaszok miatt a szállítógépkocsik igénybevételi lehetőségei rendkívül korlátozottak, így a sérültek hátraszállítását sebesültvívőkkel, az anyagi eszközök után szállítását pedig – a harcoló alegységekig – szállító katonákkal kell végrehajtani.

„Az ezredek többi hadtápegységei, a hadosztály egészségügyi és a javító zászlóalj a város közelében vagy a város peremén települnek. A hadosztály raktárai és a többi hadtápegysége a városon kívül marad”. (6)

Fővárosokért vagy több száz négyzetkilométer alapterületű nagyvárosok birtokbavételéért folytatott harctevékenységek során, ha a támadás lelassul vagy elakad, akkor – szükség esetén – az ezred raktárak és az egészségügyi zászlóalj (önálló egészségügyi osztag) is betelepül a városba, az arcvonaltól 8–10 km-re, az ellátó zászlóaljat pedig rendszerint előrevonják a város peremére. (A csapat-hadtáp felépítését városokban vívott támadó harctevékenységek során az 1. sz. vázlat szemlélteti).

Ha a hadáptszervezetek a városon kívül települnek, kerülni kell az olyan kulcsállások (középületek, pályaudvarok, hidak, híradó központok, energiaközpontok, ipari komplexumok, városközpont) környékét, amelyek birtoklásáért elkeseredett harcok bontakozhatnak ki, illetve amelyek tömegpusztító- és gyűjtőfegyverek alkalmazásának objektumai lehetnek. Településre tilos területnek kell továbbá a favázás (tetőszerkezetes) épülettömböket, valamint a gyúlékony vagy robbanóanyagokat tároló és feldolgozó objektumokat (olaj, fehérárú, gáz, festék, faipari stb.) tekinteni.

³ A hadtáp felkészítés rendszabályait részletesebben lásd: Rugár Oszkár fhdgy. (azóta őrgy.) 1169-Sz/76. sz. szakdolgozata 13., 14. oldalain. ZMKKA „T” Könyvtár.

⁴ Lásd: a 2. sz. lábjegyzetben hivatkozott utasítás 278. p.

⁵ Rudó Ju. A. ezds.: A gépesített lövészhadosztály hadtápbiztosítása városban folytatott harctevékenységekben. Kézirati fordítás. ZMKKA. Tudományos Könyvtár. Szám: 56/0275. 11. oldal.

⁶ Ua. 12. oldal.

⁷ Lásd: a 2. sz. lábjegyzetben idézett utasítás 279. pontját.

A hadtápszervezetek – azok megóvása céljából – célszerű az erős városi épületek földszinti- vagy pincehelyiségeiben, óvóhelyekben, alagutakban, saját csapataink által szilárdan biztosított metróállomásokban és a közmű jellegű földalatti hálózat alkalmas helyiségeiben – vegyi-, sugár- és bakteriológiai felderítés után – telepíteni. Ha a hadtápszervezetek épületeken kívül helyezkednek el, akkor részükre fedezéket kell biztosítani, amelyeket az épületek teljes magassága felétől távolabbra kell kiépíteni.

Ha a harctevékenységek teljes egészében a városba tevődnek át – és az előnyomulás üteme tervszerűen alakul – akkor a zászlóaljhadtáp folyamatosan; az ezredhadtáp első lépcsője naponta kétszer; az ezredhadtáp második- és a hadosztályhadtáp első lépcsője naponta egyszer települ át.

Után- és hátraszállítások céljára elsősorban a műszaki erők által biztosított (megtisztított utcákat kell igénybevenni. Fennakadásokat idézhet elő az a körülmény, hogy az utcák tisztítása a torlaszoktól, törmelékektől, barrikádoktól és a tüzek okozta omlásokból még akkor is folyik, amikor azok igénybevételére már szükség lenne.

A hálórendszerű városokban (városnegyedekben) a szilárd burkolatú, széles utcák alkalmazhatók az után- és hátraszállításokra. A sugaras és kombinált építésű városokban „az után- és hátraszállításra, valamint a hadtápegységek (-alegységek) áttelepítésére az ellenség által be nem látható utcákat, mellékutcákat, tereket, parkokat, udvarokat, alagutakat és egyéb földalatti utakat használjuk fel. Ha szükséges, nyissunk járatokat és átjárókat a háztömbökön belül és rendezzünk be földalatti építményeket”.

Az ezred és a zászlóalj tagozatokban az után- és hátraszállításokra – az előzőeken kívül – fel kell használni a metró- és kéregvasút-vonalakat, a széles átmérőjű gyűjtőcsatornákat, falattöréseket stb.

A forgalomszabályozás megszervezése – Kaczor Adolf lengyel alezredes szerint – „a város elfoglalt területének nagyságától, az utcák állapotától, a fertőzött (sugárszennyezett) területek, a víziakadályokon való átkelést lehetővé tevő objektumok, valamint a gépjárművek számára veszélyes útszakaszok számától függ. A forgalomszabályozásnál útmutató táblákat, a forgalom irányát, a fő útvonalokról és tereptől való távolságot, a városból kivezető utakat, az utca neveket jelölő táblákat, feliratokat használnak. A földalatti közlekedésnél különös gonddal kell jelölni a felszínre vezető kijáratokat és kereszteződéseknel a haladás irányát.” (8) Tekintettel az áttekintés korlátozott lehetőségeire, a romos és kiégett épületek, továbbá a törmelékkel borított utcák egyhangúságára, a hadtápszervezetek települési helyeit, ezek funkcionális részlegeit és az odavezető utakat szintén különös gonddal kell megjelölni.

A hadtáp tömegpusztító- és gyújtógyegek elleni védelmének, őrzésének és védelmének városi harcok során fokozott jelentősége van. Ilyen körülmények között ugyanis az atomfegyver által okozott kárterület – a többi károsító tényező mellett – betemeti a hadtápszervezeteket, továbbá jobban kell számolni a visszamaradó ellenséges csoportok, illetve az ellenséges érületű lakosság támadásával, mint a harc egyéb körülményei között. A megóvás érdekében a települési helyek földmészervezetét meg kell erősíteni. Fel kell használni a mentéshez az üzemek-

⁸ Kaczor Adolf alez. A csapatok hadtápbiztosításának sajátosságai a nagyvárosokért vívott harcokban. „Hadtápbiztosítás” 1979. 2. szám, 128. oldal.

ben, közműkarbantartó objektumokban található dózereket, kotrógépeket, önürítő gépkocsikat; a mentesítéshez pedig a locsoló- és seprűgépkocsikat. A hadtáp védelmét körvédőképesen kell megszervezni. A falakon, kerítésekben, valamint a homokzsákokkal, téglával eltörlesztett – használaton kívüli – ajtókon, ablakokon lőrészeket, figyelőnyílásokat kell képezni, a földalatti járatokat pedig – az ellenség felőli oldalon – le kell zárni. A bejáratokat és a vízforrásokat őrizni kell. A földalatti helyiségek bejáratánál a gyújtókeverék beszívárgását 10–15 cm-es földszáncsal (zsilippel) meg kell akadályozni. Kisebb tüzeket a saját tűzoltó csoporttal, nagyobbakat pedig az ezred tűzoltó részleg, illetve a hadosztály tűzoltó-osztag segítségével kell eloltani.

*

Az *anyagi eszközszükségleteket* a harcfelelő, a városban folyó harctevékenységek időtartama, az ellenség védelmének jellege, a csapatok városarcra való felkészültsége és a haditechnikai eszközök alkalmazásának körülményei határozzák meg. Legjelentősebb a meredek röppályás fegyverek lőszerfelhasználása. A vonatkozó irodalmi adatok szerint (9) a gépesített lövészhadosztály a városban védekező ellenség ellen indított támadás első napján a következő anyagmennyiségeket használhatja fel (javadalmazásban):

Harc mód	Lőszer				Hajtóanyag		Robb. ag.
	löv.	tü., av.	hk.	lé., khs. lérek	benzin	gázolaj	
Menetből	0,3	0,8—1,3	0,5—0,8	1,0—1,5	0,3	0,7	10—12 t.
Rohammal	0,6	1,5—2,0	0,7—1,0	2,0	0,15	0,5	

A kishatótávolságú légvédelmi rakéták légi-, a légvédelmi lőszeresek főleg földi célok ellen kerülnek felhasználásra. Ez utóbbiak – közvetlen irányzással – padlásokon, háztetőkön, felsőemeleteken berendezett tűzfészek leküzdésére.

A támadás további napjain a tüzér, aknavető, gránátvető és harcokosi lőszerfogyasztás csökken (0,3–0,5 javadalmazásra), miközben – az ellenség védelme szívósságának növekedése, illetve a saját harcokosik és a tüzérség manőverképességének csökkenése miatt – a lövész lőszeresekből a fogyasztás megnövekedik (0,6 javadalmazásra). Városarcban az üzemanyag fogyasztás manőver- és normakülönbözeti szorzóinak összértéke elérheti a 3–4-es mutatószámot is. Az ellenség védelmi berendezéseinek és tűzfészekének megsemmisítéséhez a hadosztálynál naponta szükséges 10–12 vagy több tonna robbanóanyagból a gépesített lövészszázaljak 0,8–1,0, az ezredek speciális rombolócsoportjai pedig egy-egy tonnát használhatnak fel. Füstképző anyagból századonként 20–25, lövegen- és aknavetőnként 2–3, továbbá a harcokosik előnyomulását biztosító alegységenként 5 db füstgyertya szükséges. Ezen kívül a gépesített lövész századok katonái 2–4, a lövegek és aknavetők személyzetét 5–6, a harcjárműveket pedig 6–12 db ködgránáttal kell ellátni (hadosztály viszonylatban minegy 1500 db füstgyertya és 7000 db ködgránát).

⁹ Az adatokat Vö. pl. a 6. sz. lábjegyzetben hivatkozott mű 19–20. oldalain szereplő adatokkal; továbbá a 3. sz. lábjegyzetben hivatkozott szakdolgozat 25. oldalán levő táblázattal.

A városban védekező ellenség elleni támadás kezdete előtt a csapatok *mozgókészleteit* fel kell tölteni, lőszerből és üzemanyagból pedig *kiegészítő készleteket* képezni, a támadás rohammal történő végrehajtása esetén magasabb szintű kiegészítő készletekre van szükség, mint menetből való támadás esetén. Az irodalom szerint a kiegészítő készletek méreteinek célszerű változata a következő lehet:

Harc mód	Lőszer					Hajtóanyag	
	löv.	tü., av.	sv.	hk.	lé.	benzin	gázolaj
Menetből	—	0,4—0,5	0,4—0,5	0,2—0,3	—	0,2—0,3	0,2—0,3
Rohammal	0,5	0,5—1,0	—	0,6	0,9	—	—

A kiegészítő készletek szállítóeszközökön való létrehozása céljából a hadosztályparancsnok elrendelheti a város harcban nélkülözhető anyagi eszközök – meghatározott körletekben történő – földrerakását. Ha az ellenséget előrevetett osztaggal, légideszanttal vagy üldözéssel akadályozzuk abban, hogy a városban védelemre rendezkedjen be, akkor az ilyen célokra kijelölt alegységeket – önálló működésük időtartamára – meg kell erősíteni a szükséges hadtáperőkkel és eszközökkel.

A csapatok ellátásának fontos forrásai lehetnek az ellenségtől zsákmányolt, valamint a város raktáiraiban, üzemeiben tárolt készletek.

Az *után- és hátraszállításokra* a viszonylag rövid, de változatos és rendkívül nehezen járható szállítási útvonalak, a különleges megoldások és a viszonylag nagy erőket lekötő forgalomszabályozás lesz a jellemző.

Az alegységtagozatokban az ellenség által tűz alatt tartott helyeken (utcákon) átjárókat kell létesíteni. Esetenként a lőszeret és élelmet a háztetőkön, padlásokon át – hegymászó kötelek alkalmazásával – juttatjuk el a kisalegységekhez. A szállítóeszközöket, szállításra igénybevett harcjárműveket és teherhordókat – a találkozási pontokról – a helyi viszonyokat ismerő személyeknek kell a rendeltetési helyre vezetni. A rakományok megóvása céljából a szállítmányok az arcvonal felé széttagoltan, több utcán keresztül haladnak előre, visszafelé pedig a párhuzamos utcákat veszik igénybe. A harcjárművek feltöltése – a kezelőszemélyzet egy részének fedezetével – fedett helyeken vagy a harcból való kivonásuk után történik.

*

A városi harc intenzitása és az atomfegyver hatásának fokozása – más harci körülményekhez képest – növeli és szerkezetileg változtatja az *egészségügyi* veszteséget. A gépesített lövészadosztály hagyományos fegyverektől elszenvetett napi egészségügyi vesztesége a város menetből való elfoglalása esetén 1–1,5⁰/₀, a város megrohmozásakor pedig 3–5⁰/₀, nagy részük súlyos mellkas- és fejsérülés. Ha az ellenség atomfegyvert alkalmaz a hadosztály ellen, akkor a városi környezet fokozza a károsító hatásokat (tégla- és üvegszilánk, omlás, tűz stb.), ezért az atomcsapástól keletkező egészségügyi veszteség 55⁰/₀-a traumás-, 30⁰/₀-a égési- és 15⁰/₀-a sugársérült. (1)

¹⁰ Vö. a 6. lábjegyzetben szereplő mű 29., 30. oldalán szereplő adatokkal.

A harc gócainak nagy száma, a sérülteknek a romok alól történő kimentését célzó megerősítések, továbbá az egészségügyi személyzet fokozott veszélyeztetettsége miatt sebesültvívőkben növekedik a szükséglet, ezért az ezred és hadosztály egészségügyi szolgálatfőnökök alárendeltségében célszerű tartalékokat képezni. Az időben nyújtandó segély érdekében az alegységeknél különleges csapatokat kell létrehozni azért, „hogy a sebesülteket gyorsan felkutassák és összegyűjtsék a pincékből, házakból, beomlások közül, parkokból, kertekből, rombolt épületekből”. (11) Ebből a célból az ezred segélyhely és a hadosztály egészségügyi zászlóalj sebesültvívő állománya igénybevehető. A különleges csoportok – az alegységparancsnokok és a zászlóalj vezetőfelcser irányításával – követik az alegységeket, elsősegélyt nyújtanak a sérülteknek és a másodlagos sérülések megelőzése érdekében gyorsan a fedett helyen (pincében, fedezékben) települt század sebesültgyűjtő pontra juttatják őket. Az ellátott sérültcsoportok helyeit feliratokkal, ablakban, vízvezetéken elhelyezett kötszardarabokkal meg kell jelölni. „A sebesültek felkutatását végző személyi állományt el kell látni olyan eszközökkel (heveder, kötél stb.), amelyekkel ki tudják emelni a sebesülteket a nehezen megközelíthető helyekről... (12) A sérültek hátraszállítása a zászlóalj segélyhelyre a rendszeresített és megerősítő eszközökkel történik.

Mivel városharcban a segélyhelyek az arcvonalhoz viszonylag közel települnek, a sérülteket esetenként az előljáró gyógyító-kiürítő szakasz kihagyásával szállítják hátra.

A sérültek hátraszállítási útvonalainak megjelölésére – különösen az arcvonaltól a zászlóalj és az ezred segélyhelyekig terjedő távolságokon – különös gondot kell fordítani, mert itt gyakran váltakoznak a föld feletti és föld alatti szakaszok.

Az ezred segélyhely a támadó alegységek főerőkifejtése irányában húzódó utcák mentén települjön azért, hogy a mozgásképes sérültek zöme ismert úton jusson el oda.

Mivel a városharc során a közművek megrongálódnak, a harctevékenységek területe nincs kellően megtisztítva, továbbá az ellenség szándékosan is terjesztheti a fertőzést, „fokozni kell a higiéniai és járványvédelmi rendszabályokat”. (13) A tömeges megbetegedések megelőzése céljából az egészségügyi szolgálat megszervezi a felszabadított városrészek közegészségügyi és járványvédelmi ellenőrzését, különösen a vízforrásokat, a zsákmányolt és beszerzett élelem vizsgálatát. Korlátozni kell a csapatok és a lakosság érintkezését és megtiltani a lakosság kommunális létesítményeinek igénybevételét.

*

A városban folyó harctevékenységek során a *hadtáp vezetése* azoknak a sajátosságoknak a figyelembevételével valósul meg, amelyek a helység harcok megvívásából, továbbá a város jellegéből, szerkezeti felépítéséből, igénybevehető objektumaiból, anyagi eszközeiből, ellátó, javító, gyógyító kapacitásaiból, a lakosság szociális összetételéből, politikai és morális magatartásából adódnak.

¹¹ Lásd a 2. sz. lábjegyzetben idézett Utasítás 281. pontját.

¹² Uo.

¹³ Uo.

Az ezred- és hadosztályparancsnokok hadtáphelyettesei javaslataik kidolgozásakor részletesen elemzik a lakó- és egyéb épületek, földalatti létesítmények mennyiségét, állapotát; a szállítóeszközök meglétét, típusát és mennyiségét; a javítóműhelyek, üzemek kapacitását, igénybevételük lehetőségét; a munkaképes lakosság visszamaradó létszámát, a köztük levő szakemberek megoszlását; ipari műhelyek (kovács, asztalos, lakatos, műszerész stb.), sütődék, malmok, energiaforrások, fürdők, mosodák, vágóhidak teljesítőképességét; az egészségügyi és állategészségügyi gyógyintézetek, üdülők, laboratóriumok számát, állapotát, terheltségét, igénybevételük lehetőségeit; az üzemanyag kutak, tartályok, élelmiszerkészletek, berendezési- és építőanyagok, továbbá vízellőhelyek meglétét, mennyiségét, felhasználásuk lehetőségét és más kérdéseket.

A szükséges adatokat a város térképéről, hadszíntér leírásokból, adattárakból, prospektusokból, hadifoglyoktól és szökött ellenséges katonáktól, valamint a helyi közigazgatás szerveitől szerzik be. Az összes körülmények tanulmányozása alapján reális igényt terjesztenek elő a teherhordáshoz, a sérültek felkutatásához és hátraszállításához, a hadtáp őrzéséhez, védelméhez, tömegpusztító- és gyújtófegyverek elleni védelméhez, továbbá a forgalomszabályozáshoz szükséges megerősítő erőkre és eszközökre.

Városharcban a hadtáp vezetés szilárdságát növeli, ha a hadtáp vezetési pont a harcrendben vagy közvetlenül mögötte települ, miáltal felgyorsul és megbízhatóbbá válik a szükséges adatok beszerzése, illetve a feladatok eljuttatása a végrehajtókhoz. Ilyen körülmények között a személyes érintkezés – mint vezetési módszer – szerepe jelentősen megnövekszik. Ezért a hadtáp vezetők gyakran jelenjenek meg az alárendelteknel, gyorsan reagáljanak a kialakult helyzetre, segítsék az alárendeltek a nehézségek leküzdésében, a hadtápot ért csapások következményeinek felszámolásában.

A városban folyó harcok során folyamatosan folytatni kell a hadtáp felderítést. A harc során szerzett, zsákmányolt és helyszínen beszerzett anyagi eszközöket időben nyilvántartásba kell venni és gondoskodni őrzéséről, a szükségleteken belül történő felszámolásukról.

Városban a hadtáp rádióhíradásának megszervezésénél számításba kell venni, hogy a rádiótechnikai eszközök működésére nagy hatást gyakorolnak az épületek vasszerkezetei, az elektromos vezetékek és más körülmények. A hadtáp vezetési pont híradó központját szilárd épület pincéjében kell telepíteni. A vezetékes híradóeszközök városharcban nem működnek megbízhatóan, mert a rombolások, tüzek, földelések következtében gyakran megszakad az összeköttetés.

*

Ismeretes, hogy a tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között nem csökken a városok gazdasági-politikai és katonai jelentősége. Ezért a hadtáp tisztek felkészítésének fontos feladata a hadtápbiztosítás kérdéseinek tanulmányozása a városban folyó harctevékenységek viszonyai között.

(Melléklet a folyóirat végén található)

Felhasznált irodalom:

1. Htp/3. Csapathadtáp Utasítás 278–281. pontok.
2. A csapatok harctevékenysége városban, ZMKA Tankönyv. Lelt. sz.: 3868/Ea.
3. Rudó Ju. A. ezredes: A gépesített lövészadosztály hadtápbiztosítása városban folytatott harctevékenységekben. A Lenin Renddel kitüntetett Hadtáp és Közlekedési Akadémia jegyzetének fordítása, ZMKA Tudományos Könyvtár. Lelt. sz.: 56/0275.
4. Hadtápbiztosítás III. ZMKA Tankönyv V/D. alfejezet, Lelt. sz.: 3224/Ea.
5. A szárazföldi csapatok hadtápbiztosításának alapjai. ZMKA Tankönyv. Klt. sz.: 36/086/Ea.
6. Kaczor Adolf alezredes: A csapatok hadtápbiztosításának sajátosságai a nagyvárosokért vívott harcban. „Hadtápbiztosítás” 1979. 2. szám, 127–130. oldal.
7. Rugár Oszkár főhadnagy: Gépesített lövészadosztály alárendeltjeinek hadtápbiztosítása nagyváros ellen folytatott támadóharcban. Szakdolgozat. Szám: 1169-Sz/1976. ZMKA.